گفت‌وگو

مصاحبه با «ژیل خوری» روزنامه‌نگار مشهور لبنانی:

برپایی عدالت بسیار سخت‌تر از ویرانی ظلم است

«ژیل خوری» می‌گوید مردم مصر باید یک‌بار دیگر پیام «لنسون ماندلا» را بخوانند. پیامی که او قبلا برای مصر و تونس فرستاد و جوهر آن این بود که «برپایی عدالت بسیار سخت‌تر از ویرانی ظلم است». خوری که به «خانم گفت‌وگوکننده» شهرت دارد و تاکنون با مقامات زیادی در کشورهای عربی مصاحبه کرده است، می‌گوید آنچه در ۳۰ ژوئن در مصر اتفاق افتاد یک انقلاب مردمی بود. به گفته او در این روز بیش از ۲۷میلیون نفر به خیابان‌ها رفتند، او که مصر «سریر قصیر» روزنامه‌نگار شهید لبنانی است، می‌گوید یک نسخه از کتاب همسرش به «حسنی مبارک» رییس‌جمهور مصر تقدیم کرده است. این کتاب عنوانش «تأملات در بدبختی اعراب» بود و به گفته خودش در آن به حاکمان عرب ازجمله خود مبارک انتقادات شدیدی شده بود. قصیر در سال ۲۰۰۵ با انفجار بمبی در خودروش ترور شد و کمیسیون اروپا به پاس خدمات او جایزه‌ای را به نام او برای آزادی مطبوعات در نظر گرفت که هر سال به خبرنگار برگزیده‌ای اهدا می‌شود. از جمله گفتارهای او است که می‌گوید: اگر کسانی هستند که در استفاده از سلاح ماهرند، من هم در استفاده از قلم ماهرم. ژیل خوری مدت زمانی به عنوان مجری برنامه‌ای در شبکه «العربیه» فعالیت می‌کرد. متن گفت‌وگو را می‌خوانید:

■ حوادث مصر را چگونه می‌بینید؟

به‌نظر من یک انقلاب بود. بیش از ۲۷میلیون‌نفر به خیابان‌ها ریخته بودند.

■ اما بعضی آن را یک کودتا توصیف می‌کنند نه انقلاب مردمی؟

ما که در لبنان هستیم نمی‌توانیم ماهیت رابطه ارتش و شهروندان را در مصر بفهمیم. به نظرم ما در برابر وضعیتی قرار داریم که با هر کشور دیگری متفاوت است. بگذریم که خود مصر دارای خصوصیاتی است که شبیه آن در کشورهای شرق عربی پیدا نمی‌شود.

■ دلایل این بدبختی‌ها چیست؟

مصر یک دولت مرکزی دارد. حتی اصطلاح دولت در دید ما پنهان است. حال آنکه مصر یکی از معدود کشورهایی است که در آن شناسه کشورهای عربی چنین کاربردی را نداریم. زیرا چنین اصطلاحی در فرهنگ ما غایب است.

■ این نگاه لبنانی‌ها به ماهیت و شکل دولت مصر است؟

نه‌تنها لبنانی‌ها که بسیاری دیگر از ملت‌های منطقه. ببینید سوری‌ها یا فلسطینی‌ها با آزادی‌هایی که رییس‌جمهورشان نمی‌گویند رییس دولت، به معنای دقیق‌تر منظومه دولت در تعدادی از جوامع عرب ورنکرده است. حال اگر به مصر یک حالت استثنایی دارد، از آن گذشته رابطه بین ارتش و ملت نیز یک رابطه خاص است که ما آن را درک نمی‌کنیم. حتی اعراب مقیم‌شده این رابطه را نمی‌فهمند. خوری در همان روزی از انقلابیون خبر مصر حمایت کرد بعضی آن را کودتا نامیدند. حال اینکه در مصر یک سرباز می‌خواهد رییس‌جمهور را بازداشت کند، باید از او بخواهد که ابتدا از ارتش استعفا دهد. درنهایت همین‌جاست که ما آن را درک نمی‌کنیم.

■ شما در مصر چه جریانی دیدید؟

به لحاظ شخصی خیلی شگفت‌زده شدم. من شیفته رفتار مصری‌ها شده بودم. من یک اسم لیبرال مصری و ممکن است با گروههایی موافق نباشم. به لحاظ سیاسی احساس می‌کنم مصر مدعی است از یک‌سال حکومت را رییس‌جمهورشان حساب‌کنی کردند و دیدند کسانی که قدرت دارند طرحی و برنامه‌ای برای بهبود اوضاع ندارند بنابراین مردم ریختند بیرون و دیدند که مرسی نباید بماند.

■ با توجه به این اوضاع چه پیامی برای مردم مصر دارید؟

از مردم می‌خواهم که یک‌بار دیگر پیام ماندلا را که به مصری‌ها و تونسی‌ها از شروع انقلابشان فرستاده بود بخوانند. محتوای این پیام به آنها درباره عدالت بسیار سخت‌تر از ویرانی ظلم است.

■ چرا اقدام به بستن تعدادی از کانال‌های تلویزیونی دینی کردند که از مرسی حمایت می‌کنند؟

من اینها را پیگیری نکردم و لیس کانال‌ها را هم ندیدم. اما گفته می‌شود آنها حرف‌های تحریک‌آمیزی می‌زده‌اند و از مردم می‌خواستند که برای دیاری اسلام در لبنان بمانند. این به معنای اعلام جنگ است و طبعا امری مردود است. با این همه من شخصا ارزو می‌کنم که این کانال‌ها بتوانند دیدگاه خود را بدون مجازات بیان کنند. اما این کار باید با مخالفان بشار اسد اعلام و تصمیم گرفتند به یاری آنها بشتابند و از سوی دیگر شعبان که دولت علوی حاکم بر دمشق را در خطر می‌دیدند برآن شدند تا به یاری اسد و حکومت او برخیزند.

از این‌رو مرزهای عراق و سوریه به گریدور دو گروه سنی‌تبدیل شده‌اند. هردو بعثام اسلام آما یکی به شاخه دولت اسلامی در عراق و دیگری به جبهه النصره وفاداری دارد. حتی اصطلاح دولت در دید ما پنهان است. حال آنکه مصر یکی از معدود کشورهایی است که در آن شناسه کشورهای عربی چنین کاربردی را نداریم. زیرا چنین اصطلاحی در فرهنگ ما غایب است.

■ این نگاه لبنانی‌ها به ماهیت و شکل دولت مصر است؟

نه‌تنها لبنانی‌ها که بسیاری دیگر از ملت‌های منطقه. ببینید سوری‌ها یا فلسطینی‌ها با آزادی‌هایی که رییس‌جمهورشان نمی‌گویند رییس دولت، به معنای دقیق‌تر منظومه دولت در تعدادی از جوامع عرب ورنکرده است. حال آنکه در مصر یک حالت استثنایی دارد. از آن گذشته رابطه بین ارتش و ملت نیز یک رابطه خاص است که ما آن را درک نمی‌کنیم. حتی اعراب مقیم‌شده این رابطه را نمی‌فهمند. خوری در همان روزی از انقلابیون خبر مصر حمایت کرد بعضی آن را کودتا نامیدند. حال اینکه در مصر یک سرباز می‌خواهد رییس‌جمهور را بازداشت کند، باید از او بخواهد که ابتدا از ارتش استعفا دهد. درنهایت همین‌جاست